

Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava aastani 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1. Laste ja perede heaolu arengukava	4
2. Laste ja perede heaolu mõjutavad trendid	5
3. Laste ja perede heaolu analüüs	6
3.1 Rahvastik ja sihtrühmad	6
3.2 Olukorra ülevaade	8
3.3 Hinnang olukorrale	9
4. Strateegilised arengusuunad.....	11
5. Visioon aastaks 2025	12
6. Eesmärgid ja tegevused	13
7. Rakendusplaan aastateks 2016-2021	14
8. Arengukava elluviimisega seotud riskid ja nende maandamine	17
9. Arengukava uuendamine	18
KASUTATUD MATERJALID	19

LISAD

- Loksa linna laste ja perede heaolu profiili mõõdikute vorm
- Loksa linna laste ja perede heaolu profiili lühiraport

SISSEJUHATUS

Laste ja perede heaolu arendamisel on oluline, et tehtavad otsused põhineksid teadmisel, et need toetavad laste ja perede heaolu ning omavad pikaajalist positiivset mõju. Selleks, et langetada otsuseid teadmuspõhiselt ning kavandada sekkumisi asjakohaselt, on oluline laste ja perede heaolu kajastavate andmete kogumine ja analüüs. Selleks, et aidata kohalikul omavalitsusel andmeid süsteemselt koguda ja analüüsida, on loodud laste ja perede heaolu profiili tööriist. Laste ja perede heaolu profiili aluseks on nn eesmärgipärane lähenemisviis. Kõigepealt on profiilis määratletud laste ja perede heaolu visioon, mille poole püüeldakse pikaajalises perspektiivis. Visioon koosneb konkreetsetest eesmärkidest, mis jagunevad omakorda detailsemateks alaeesmärkideks, millega määratakse ära tulemused, mida tegevustega saavutada soovitakse. Indikaatorid on statistilised või hinnangulised näitajad, mis aitavad mõõta alaeesmärkide ja selle kaudu ka eesmärkide ja visiooni saavutamise määra.

Loksa linn koostas laste ja perede heaolu profiili (edaspidi: *profiil*) 2016. a kevad-suvel. Selleks koguti erinevatest allikatest informatsiooni indikaatorite kohta, mis omakorda võimaldas hinnata eesmärkide täitmise taset, tuvastada puudulikke valdkondi ning planeerida tegevusi paremate tulemuste saavutamiseks. Profiili täitmiseks koguti nii statistilist informatsiooni, kui anti hinnanguid kvalitatiivsete indikaatorite osas. Hinnanguid anti indikaatoritele viiesel skaalal:

- ▶ **Väga hea** (4) - olukord on väga hea, teenus/tegevus on väga hästi korraldatud, kvaliteetne, kättesaadav ja tõhus; samuti tähistab "väga hea", kui teenuse/tegevuse järele puudub kohalikus omavalitsuses (edaspidi KOV) vajadus, kuid on võimekus vajaduse ilmnemisele reageerimiseks.
- ▶ **Pigem hea** (3) - olukord on pigem hea, teenused/tegevused on üldiselt hästi korraldatud, kuid esineb puudusi üksikutes aspektides.
- ▶ **Pigem halb** (2) - olukord on pigem halb, teenused/tegevused on küll olemas, kuid esineb puudusi mitmetes aspektides.
- ▶ **Väga halb** (1) - olukord on väga halb, teenus/tegevus sisuliselt puudub, kuigi selle järele on vajadus või teenus/tegevus on sisuliselt olemas, kuid ei vasta vajadustele (esineb olulisi puudusi).

Loksa linna laste ja perede heaolu profiili kohta koostas Ernst & Young Baltic AS lühiporti, mis kajastab kokkuvõtlikult profiili tulemusi ning on lisaks profiilile endale aluseks käesoleva dokumendi - Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava koostamisel. Mõlemad dokumendid on kinnitatud arengukava lisadena.

Loksa linnal on olemas Loksa linna arengukava, mis kajastab muuhulgas ka laste ja perede heaolu teemat laiali erinevate valdkondade all. Lisaks on Loksa linn koostanud terviseprofiili, mis on aluseks terviseedenduse arendamisele linnas. Käesolev, laste ja perede heaolu arengukava on täiendav teadmispõhine arengukava, milles käsitletakse süvitsi ja kompaktelt laste ja perede heaolu teemat. Hetkel tehakse riigi tasandil tööd, et liita tulevikus laste ja perede heaolu profiil terviseprofiiliga ning muuta omavalitsustele antud dokumendi koostamine kohustuslikuks. Sellest tulenevalt oli Loksa linnal otstarbekas osaleda laste ja perede heaolu profiili koostamise pilootprojektis, mille tulemusel on valminud ka käesolev dokument.

Arengukava ja selle aluseks oleva profiili koostamisele andsid oma panuse Loksa Linnavalitsuse haridus- ja sotsiaalvaldkonna teenistujad ja linnasekretär ning hallatavate asutuste juhid ja töötajad. Antud dokumentide koostamine on olnud poolteist aastat kestnud protsess, mis sisaldas pilootprojektis osalevate omavalitsuste fookusgrupi arutelusid, laste ja perede heaolu profiili väljatöötamist, arengukava koostamise koolitusi ja arutelusid. Kogu protsessi on juhtinud Sotsiaalkindlustusameti piirkondlikud lastekaitseüksused ja Sotsiaalministeerium ning laste ja perede heaolu profiili alusvormi koostas Ernst & Young Baltic AS.

1. Laste ja perede heaolu arengukava

01. jaanuaril 2016.a jõustus hetkel kehtiv lastekaitse seadus, mille keskseks teemaks on laste õiguste ja heaolu tagamine. Lapse heaolu on lapse arengut toetav seisund, milles lapse füüsilised, terviselikud, psühholoogilised, emotsionaalsed, sotsiaalsed, kognitiivsed, hariduslikud ja majanduslikud vajadused on rahuldatud. Kohaliku omavalitsuse ülesanded lastekaitse korraldamisel on toodud seaduse paragrahvis 17, mille ühe punkti kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesandeks laste õiguste ja heaolu tagavate põhimõtete järgimine kohaliku omavalitsuse arengukavas. Nimetatud ülesande täitmiseks on koostatud käesolev dokument, mille keskmesse on tõstetud laste ja perede heaolu teema.

Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava koostamisel on lähtutud laste ja perede vajadustest, turvatunde tekkimisest ja kogukonnatunde loomisest, kus iga elanik tunneb, et ta on oluline ja temast hoolitakse, iga lapsevanem teab, kuhu pöörduda, et saaks oma murele lahenduse, kus märgatakse ja aidatakse. Arengukavas tuuakse alustuseks välja üldtrendid, mida antud valdkonna kavandamise puhul tuleb arvestada. Seejärel viiakse läbi valdkonna heaolu analüüs ning antakse hetkeolukorrale SWOT-analüüsi abil hinnang. Järgneb visiooni, eesmärkide ja tegevuste paikapanemine ning rakendusplaani koostamine aastateks 2016-2021. Lõpetuseks tuuakse välja arengukava elluviimisega seotud riskid ja nende maandamine ning kirjeldatakse arengukava uuendamise protsessi.

2. Laste ja perede heaolu mõjutavad trendid

Laste ja perede heaolu on mõjutatud mitmetest trendidest, mida tuleb valdkonna kavandamisel arvesse võtta. Üldisemad neist on alljärgnevad:

- kogukonna sotsiaalse kontrolli vähenemine ja traditsioonilise peremudeli muutumine;
- lapsevanemate ja laste teadlikkuse tõus, lapse väärtustamine ja kaasamise olulisus;
- ennetuse olulisuse tõusev teadvustamine.

Kitsamalt võttes näitavad tõusutrende nii osakaalu kui arvu suhtes ka alljärgnevad teemad:

- hooldusõiguse küsimused;
- psüühilise erivajadusega lapsed ja lapsevanemad;
- haridusliku erivajadusega lapsed;
- perede liikumine ning sellega seotult piiriülesed juhtumid;
- lastekaitsetöötajate laiapõhjalised teadmised ja pädevus;
- perede sissetulekutes väga suur lõhe;
- õppekeele/koolivalik tingituna kakskeelsest kogukonnast.

3. Laste ja perede heaolu analüüs

3.1 Rahvastik ja sihtrühmad

Eesti Statistikaameti andmetel oli 2000. aastal keskmiseks elanike arvuks Loksa linnas 3700. Viimase 15 aasta jooksul on see arv vähenenud ligi tuhande võrra – 2015. aasta keskmiseks rahvaarvuks oli Loksa linnas 2650 (Statistika andmebaas, tabel RV06). Rahvaarvu langus on tingitud nii negatiivsest loomulikust iibest kui ka asjaolust, et vaadeldaval perioodil on väljaränne enamasti ületanud sisserännet. Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse RAKE poolt koostatud rahvastikuprognosi kohaselt rahvaarvu langus Loksa linnas jätkub, kuid seda märgatavalt aeglasemas tempos kui seni – perioodil 2015-2030 kuni 250 inimese võrra (tabel 1).

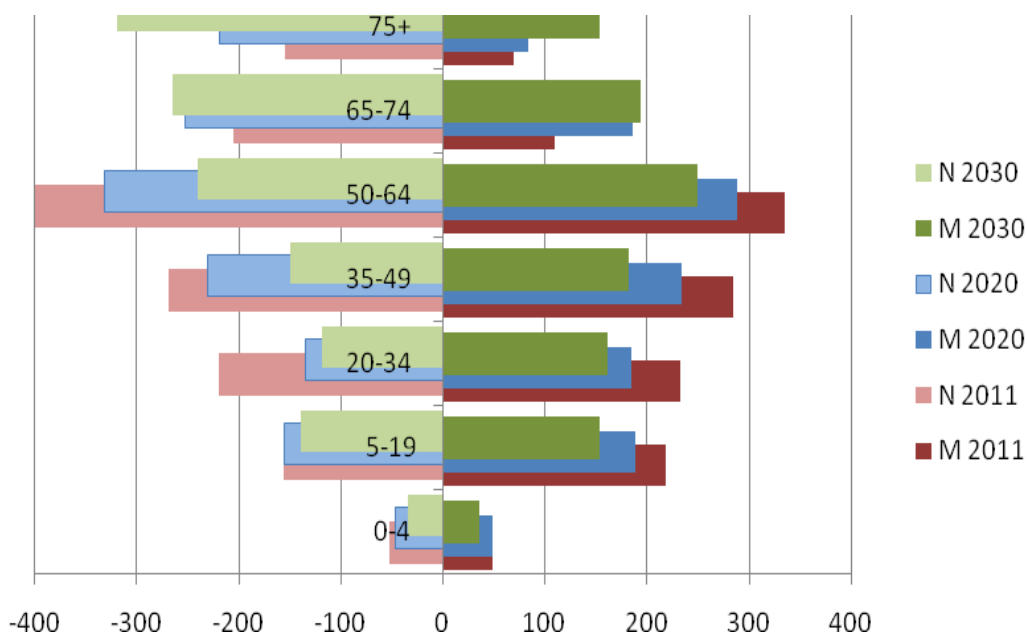
Tabel 1. Loksa linna rahvastikuprognos soolis-vanuseliste rühmade kaupa 2020 ja 2030 koos 2011. aasta rahvaloenduse tulemustega. Allikas: Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse RAKE territoriaalne rahvastikuprognos KOV-üksuste lõikes aastateks 2020 ja 2030 (lk 36).

Loksa linn	2011		2020		2030	
	Mehed	Naised	Mehed	Naised	Mehed	Naised
0-4	49	53	49	47	36	34
5-19	218	156	189	155	153	139
20-34	233	220	185	135	162	119
35-49	285	269	234	231	182	150
50-64	335	400	289	331	250	241
65-74	110	206	186	253	194	265
75+	70	155	83	219	154	319
KOKKU	1300	1459	1215	1370	1131	1268
	Kokku	2759	Kokku	2585	Kokku	2400

Kui aastal 2000 moodustasid lapsed vanuses 0-19 võrreldes eakatega vanuses 65+ suurema osa elanikkonnast, siis aastal 2016 on eakaid enam kui lapsi ning vahe nende kahe vanusegrupi vahel rahvastikuprognosi kohaselt suureneb. 2000. aastal oli laste osakaal 28%, rahvastikuprognosi kohaselt langeb see 2030. aastaks 15%-ni. Lisaks laste osakaalu langusele täheldatakse langust ka 20-64-aastaste elanike osakaalu juures (61% 2000. aastal, 46% 2030. aastal). Seega prognoositakse aastateks 2020 ja 2030 nende elanike arvu langust, kes kuuluvad vanuserühma 0-64. Ainus vanuserühm, kus on prognoositud elanike arv kasvu, on 65+, kelle osakaal 2000. aastal oli 11% ning 2030. aastaks peaks jõudma 39%-ni (tabel 2, joonis 1). Antud asjaolu viitab selgelt rahvastiku vananemisele Loksa linnas, millega kaasneb ülalpeetavate määra tõus, demograafilise töötururive indeksi ja maksumaksjate osakaalu langus jms.

Tabel 2. Loksa linna rahvaarv ja rahvastikuprognos soolis-vanuseliste rühmade kaupa aastatel 2000, 2016, 2020 ja 2030. Allikas: Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV0282; Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse RAKE territoriaalne rahvastikuprognos KOV-üksuste lõikes aastateks 2020 ja 2030 (lk 36).

Vanuserühm	2000		2016		2020		2030	
	elanikku	%	elanikku	%	elanikku	%	elanikku	%
0-19	1030	28%	438	17%	440	17%	362	15%
20-64	2290	61%	1556	59%	1404	54%	1106	46%
65+	410	11%	640	24%	741	29%	932	39%
Kokku	3730	100%	2634	100%	2585	100%	2400	100%

Joonis 1. Lõksa linna rahvastikuprognosis soolis-vanuseliste rühmade kaupa 2020 ja 2030 koos 2011. aasta rahvaloenduse tulemustega. Allikas: Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse RAKE territoriaalne rahvastikuprognosis KOV-üksuste lõikes aastateks 2020 ja 2030 (lk 36).

2000. aasta rahvaloenduse andmetel oli 2000. aastal Lõksa linnas lastega leibkondi 541, 2011. aastal oli selleks näitajaks vaid 278 – ca 10 aastaga vähenes lastega leibkondade arv poole võrra. Arvestades rahvastikuprognosis, on edasine langustendents paratamatu. Eeltoodust järeldub, et käesoleva arengukava sihtrühmade (lapsed ja pered) esindajate arv Lõksa linnas on olnud juba mõnda aega langustendentsis ning prognoos näitab seda jätkuvat ka lähitulevikus.

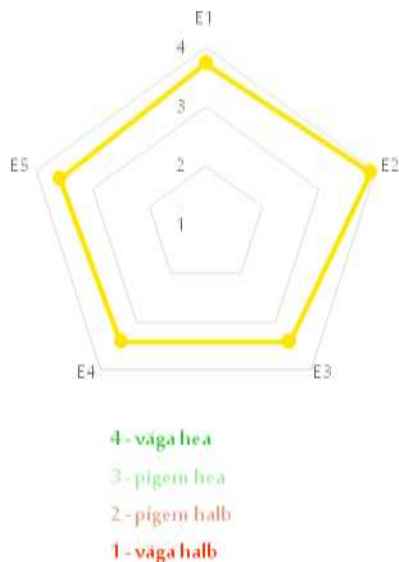
Puuetega ja psüühikahäiretega laste arv Lõksa linnas on alates 2008. aastast olnud 10 ringis. Puuetega laste hulgas on nii liikumispuudega, keele- ja kõnepuudega kui ka liitpuudega lapsi. Samas erivajadustega laste koolides KOV andmetel Lõksa linnast lapsi ei käi. Hariduslike erivajadustega (HEV) lapsi on Lõksa lasteaias viimastel aastatel olnud 7-14. HEV õpilasi on Lõksa Gümnaasiumis alates 2010 olnud 49-64 – tõusu- või langustrendi välja tuua on raske. Koolikohustust mittetäitvate laste osakaal on perioodil 2008-2015 langenud 6,1%-lt 3,8%-ni, millest põhiosa moodustavad välismaal elavad ja seal kooliskäivad koolikohustuslikud lapsed.

Lähisuhtevägivalla käigus toimepandud kuriteojuhtumeid on Lõksa linnas aastatel 2012-2015 registreeritud 10-15 - enamasti on olnud tegemist ühtede ja samade peredega. Alaealiste poolt toimepandud väärtegevuste arv püsib viimastel aastatel 20 ringis, kuritegevuste arv 3-4 juures. Asenduskoduteenusel on 6 last (sh 4 ühest perest). Toimetulekutoetuste taotlejate arv linnas on kõrge – viimastel aastatel on taotlejate arv aastas 1000 ringis, mille peamiseks põhjuseks on olnud tööpuudus. Laste ja perede sotsiaalse kaitse kulud KOV eelarves on alla 1%, kuid mis on katnud seni kõik vajadused.

3.2 Olukorra ülevaade

Profiili alusel on Loksa linna laste ja perede heaolu olukord väga hea (põhieesmärkide keskmine koondhinnang skaalal 1-4 on 3,6). Kõikide viie põhieesmärgi (E1 – E5) keskmine hinnang on vähemalt „pigem hea“ (joonis 2).

Joonis 2. Keskmised hinnangud olukorrale põhieesmärkide lõikes.

- E1 Lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem
- E2 Lastele on tagatud mitmekülgsed arengut toetavad tingimused
- E3 Loodud on võimalused laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks
- E4 Elukeskkond on turvaline ning laste ja perede heaolu toetav
- E5 Laste ja perede heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös

Loksa kõige tugevamaks valdkonnaks on haridus – tagatud on nii kvaliteetse formaalhariduse kättesaadavus kui ka laste mitmekülgsel arengule suunatud teenused. Sellele vastava põhieesmärgi E2 täitmise keskmine hinne oli väga hea (3,9). Väga heaks saab pidada ka eesmärki E1 – lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem (3,7). Ka ülejäänud kolm eesmärki on täidetud heal tasemel. Spetsialistide kvalifikatsioonile ja valdkondade vahelisele koostööle (E5) antud hinnang on 3,6. Laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamist (E3) ja linna elukeskkonna turvalisust (E4) hinnatakse väärtusega 3,4.

Analüüsid profiili tulemuste hinnanguid alaeesmärkide lõikes ilmneb, et hariduse ja mitmekülgsel arengu valdkonnas on väga kõrgelt hinnatud kõigi kolme alaeesmärgi täitmist (E2 alaeesmärgid on hinnatud vastavalt E2.1 – 4,0; E2.2 – 4,0; E2.3 – 3,8; joonis 3). Kõigile lastele on tagatud alus-, põhi- ja keskkooli kättesaadavus, linnas on loodud head mitteformaalse hariduse võimalused. Ka hariduslike tugiteenuste süsteem toimib hästi ja lähtub laste vajadusest. Teenuste ja spetsialistide kohapealne olemasolu on vähene, kuid vajalikke teenuseid ostetakse sisse.

Kõrgeima hindega (4.0) hinnatakse ka ennetustegevuste ja varase märkamise süsteemi järgmiste alaeesmärkide saavutatust:

- ▶ Lapsele ja perele on kättesaadavad teenused, mis aitavad hoida lapse tervist (E1.1)
- ▶ Rakendatakse laste riskikäitumise vältimisele ja tervise hoidmisele suunatud ennetustegevusi (E1.2).

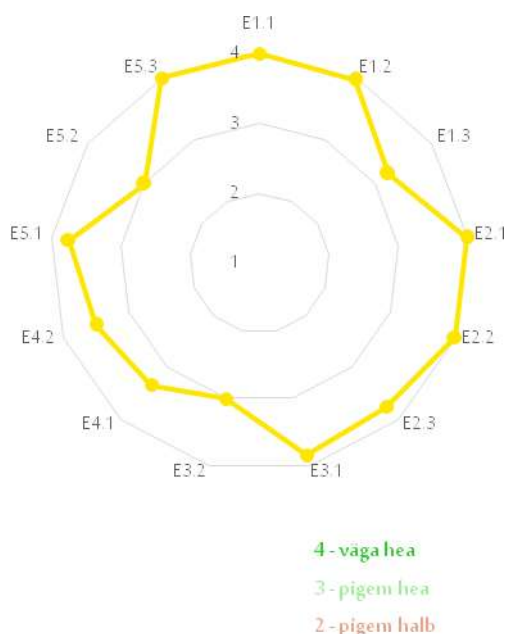
Linnas tegutseb Loksa Tervisekeskus, kus töötavad perearstid, pereõed, hambaarstid. Loksa Gümnaasiumis töötab kooliõde ning hambaarst teostab regulaarset koolilaste hammaste kontrolli. Linnas on lastekaitse ja sotsiaaltöötajad, nõustamisteenustest pakutakse kohapeal perenõustamist. Teisi nõustamisteenuseid, nagu psühholoogiline individuaalnõustamine, Loksa linnas ei pakuta, kuid abivajajad suunatakse Tallinnasse.

Kõige nõrgemalt on alaeasmärgid täidetud (hinne 3.0):

- ▶ Abivajavatele lastele on loodud tingimused probleemidega toimetulekuks (E3.2)
- ▶ Ennetustegevust ja laste ja perede jälgimist toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku (E5.2)

Linnal on küll hea ülevaade abivajavatest lastest ning koostöö erinevate operatiivüksuste vahel toimib, kuid nõrkuseks on see, et KOV tegeleb rohkem tagajärgede likvideerimise kui ennetustööga.

Joonis 3. Keskmised hinnangud alaeasmärkide lõikes

- 1.1. Lapsele ja perele on kättesaadavad teenused, mis aitavad hoida lapse tervist
- 1.2. Rakendatakse laste riskikäitumise vältimisele ja tervise hoidmisele suunatud ennetustegevusi
- 1.3. Toetatakse positiivset vanemlust
- 2.1. Kõikidele lastele on loodud tingimused omandada alus- ja põhiharidus, soovijatele on kättesaadav kesk- ja kutseharidus
- 2.2. Lastele on loodud mitmekülgseid mitteformaalse õppimise võimalused ning tingimused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks
- 2.3. Tagatud on hariduse omandamist toetavad teenused
- 3.1. Lapsed ja pered on sotsiaalselt kaitstud (sh sotsiaaltoetused ja -teenused)
- 3.2. Abivajavatele lastele on loodud tingimused probleemidega toimetulekuks
- 4.1. KOV-i tegevus laste heaolu tagamisel on läbimõeldud ja laste huvidest lähtuv
- 4.2. Lastele on tagatud turvaline elukeskkond (nt asutused ja avalik ruum on tervislikud ja turvalised, loodud on võimalused erivajadustega inimestele)
- 5.1. Laste ja perede heaolu tagamisega tegelevad kvalifitseeritud spetsialistid
- 5.2. Ennetustegevust ja laste ja perede jälgimist toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku
- 5.3. Erinevate valdkondade esindajate vahel toimub juhtumipõhine koostöö

3.3 Hinnang olukorrale

Laste ja perede heaolu hetkeolukorra hindamiseks kasutati SWOT-analüüsi, milles tuuakse välja käesoleva valdkonna tugevad ja nõrgad küljed ning võimalused ja ohud Loxsa linnas.

Tabel 3. Tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud laste ja perede heaolu valdkonnas SWOT-analüüsi põhjal.

Tugevused:	Nõrkused:
<ul style="list-style-type: none"> - esmatasandi tervisekeskuse olemasolu - olulised tervishoiuteenused on KOV-is kohapeal (perearstid, hambaarstid, ämmaemand, ohvriabi, apteek) - kvaliteetse koolitervishoiu teenuse olemasolu - hea politsei ja päästeameti poolne ennetustöö laste ja noorte hulgas - päästekomando ja kiirabi asuvad linna territooriumil - KOV-il on hea/tihe koostöö politsei, perearstide, kooli ja lasteaiaga 	<ul style="list-style-type: none"> - KOV-is ei ole välja töötatud vanemlike oskuste hindamiseks kriteeriume - vanemlust toetavate programmide vähesus - vanemlikke oskusi toetavate teenuste vähesus kohapeal - puudub noorte osaluskogu KOV otsustusprotsessides kaasa rääkimiseks - vähene teenuste (sh nõustamis-) ja spetsialistide olemasolu kohapeal, ostetakse sisse - koolitatud tugiisikute vähesus

<ul style="list-style-type: none"> - ennetustöö (tervisealane, ohutusalane) - olemas on kodulähedased alus-, põhi- ja keskhariduse omandamise võimalused - loodud on võimalused HEV õpilastele hariduse omandamiseks - järjepidev karjäärinõustamine koolis - haridusasutused uurivad regulaarselt laste ja perede heaolu - hea koostöö KOV-i ja kooli vahel koolikohustust mittetäitvate lastega tegelemiseks - mitmekülgsed huvitegevuse võimalused - huvikooli ja noortekeskuse olemasolu KOV-is - asutuste ja MTÜ-de aktiivne roll noorte vaba aja sisustamisel - KOV-i poolt pakutavad sotsiaalteenused rahuldavad abivajajate vajadused - järjekorrata sotsiaalteenused - KOV on seadnud laste ja perede heaolu mõjutavad prioriteedid - kahe täiskohaga lastekaitse-sotsiaaltöötaja olemasolu sh KOV-is on kvalifitseeritud lastekaitsespetsialist - KOV-il on hea ülevaade abivajavatest lastest - läbi on viidud noorsootöö hindamine - KOV-is on kvalifitseeritud noorsootöötajad - KOV-is on läbiviidud/misel noorte sotsiaalse tõrjutuse ennetamise projekt - noorte Tugila olemasolu - toimib infovahetus erinevate asutuste vahel - hea koostöö laste spetsialistide vahel - toimib valdkondadeülene koostöövõrgustik - rohealade rohkus KOV-is - loodud on mitmekesised kehalise aktiivsuse arendamise ja tervisliku toitumise võimalused - sõidu- ja kergliiklusteed on heas olukorras, tagatud on liiklusohutus 	<ul style="list-style-type: none"> - KOV-is puudub sotsiaalpedagoog ja eripedagoog - abivajajate vähene motiveeritus teenuse kasutamiseks - KOV-i suurem panus tagajärgede likvideerimisele kui ennetustööle - ennetustöö võiks olla laiapõhjalisem - ühiskonna vähene teadlikkus igäihe kohustusest teavitada abivajavast lapsest - tegevuste mõju hindamiseks puudub mehhanism - rahuloluküsitlused on pigem haridusasutuse kesksed - kultuuriürituste vähene külastatavus (elanikkonna passiivsus, vajakajäämised ürituste mitmekesisuses) - puudulik alkoholipoliitika, alkoholi-probleemidega peredes elavate laste suur hulk - osadele avalikele asutustele ei ole loodud ligipääsu liikumispuudega isikute tarbeks
<p>Võimalused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tõmbekeskuse areng/haldusreform (suurem valik spetsialiste, HEV õpilaste arenguvõimaluste parenemine jms) - stabiilsus tööturul - uue esmatasandi tervisekeskuse loomine (uute teenuste pakkumine, sh perenõustaja) - soodne geograafiline asend (pealinna lähedus), looduslikud tingimused (soodsad vaba aja veetmiseks, soodustab sisserännet) - väike kogukond, kus kõik tunnevad kõiki, aitab kaasa abivajajate ilmsikstulekule - kohaliku ajalehe ja kaabeltelevisiooni olemasolu teavitustahendina - projektipõhise rahastuse kasutamise võimalus/EL fondide rahastus 	<p>Ohud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ääremaastumine - haritud ja aktiivsete elanike lahkumine - tööjõulise elanikkonna vähenemine - elanikkonna teenindussfääri taandareng - rahaliste ressursside piiratus/vähenemine - projektipõhine lahendus olukorrale/EL fondidest sõltuvus

4. Strateegilised arengusuunad

SWOT-analüüsi tulenevad laste ja pere heaolu strateegilised arengusuunad on järgmised:

1. Perede toimetuleku soodustamine ning tugisüsteemi loomine riskide ennetamiseks ja vähendamiseks.
Osalemine vanemlust toetavates programmides; vanemlike oskusi toetavate teenuste osakaalu suurendamine; vanemlike oskuste hindamise kriteeriumite väljatöötamine; kohaliku alkoholipoliitika väljatöötamine; nõustamisteenuste kättesaadavuse tõstmine; laiemapõhjalisem ennetustöö; lastekaitse ja sotsiaaltöötajate teadmiste tõstmine; liikumispuudega isikute ligipääsu parandamine avalikele asutustele; elanikkonna teadlikkuse tõstmine igapäevast teavitada abivajavast lapsest; asutuste ja KOV-ide vahelise koostöö tugevdamine nii ennetustegevuse raames kui ka juhtumipõhiselt.
2. Lastele mitmekülgse ja kodulähedase hariduse säilitamine ning haridustoetavate teenuste kättesaadavuse parendamine.
Jätkuv linnapoolne panus alus-, põhi-, kesk- ja huvihariduse rahastamisse linnas; kvalifitseeritud spetsialistide - sotsiaal-pedagoog, psühholoog, tugiisik – leidmine.
3. Laste ja pere suurem kaasamine otsustusprotsessidesse.
Noorte osaluskogu loomine; üldised rahuloluküsitlused linnaelanike seas.
4. Laste ja pere vaba aja veetmise võimaluste parendamine.
Kultuuriürituste mitmekesistamine; toimiva rannavalve korraldamine.
5. Inimeste teadlikkuse tõstmine laste ja pere heaolu teemal.
Valdkonnast üldise teadlikkuse tõstmine elanikkonna ja linnajuhtide hulgas.

5. Visioon aastaks 2025

Laste ja perede heaolu visioon aastaks 2025:

Loksal on loodud võimalused elada inimväärsel elu. Lastega peredele on loodud tugisüsteem riskide ennetamiseks ja vähendamiseks. Oluline on lapse heaolu, milles lapse füüsilised, tervislikud, psühholoogilised, emotsionaalsed, sotsiaalsed, kognitiivsed, hariduslikud ja majanduslikud vajadused on rahuldatud.

6. Eesmärgid ja tegevused

Järgnevalt on välja toodud laste ja perede heaolu valdkonda puudutavad eesmärgid ning profiili koostamise käigus selgunud tegevused, millele olukorra parandamiseks tähelepanu pöörata.

Tabel 4. Laste ja perede heaolu valdkonna eesmärgid koos alaeesmärkide ja tegevustega.

Eesmärgid ja alaeesmärgid	Tegevused
<p>1. <u>Lastele ja peredele on loodud ennetus-tegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lapsele ja perele on kättesaadavad teenused, mis aitavad hoida lapse tervist - Rakendatakse laste riskikäitumise vältimisele ja tervise hoidmisele suunatud ennetustegevusi - Toetatakse positiivset vanemlust 	<ul style="list-style-type: none"> - kohalike nõustamisteenuste osakaalu suurendamine - vanemlust toetavate programmide korraldamine - vanemlike oskuste hindamise läbiviimine
<p>2. <u>Lastele on tagatud mitmekülgsed arengut toetavad tingimused</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kõikidele lastele on loodud tingimused omandada alus- ja põhiharidus, soovijatele on kättesaadav kesk- ja kutseharidus - Lastele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused ning tingimused osalus- ja kuuluvus-kogemuse saamiseks - Tagatud on hariduse omandamist toetavad teenused 	<ul style="list-style-type: none"> - noorte osaluskogu loomine KOV otsustusprotsessides kaasärääkimiseks - haridust toetavate teenuste kättesaadavuse suurendamine
<p>3. <u>Loodud on võimalused laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lapsed ja pered on sotsiaalselt kaitstud (sh sotsiaaltoetused ja –teenused) - Abivajavatele lastele on loodud tingimused probleemidega toimetulekuks 	<ul style="list-style-type: none"> - vahendite hankimine abivajavate laste elutingimuste parandamiseks - kvalifitseeritud spetsialistide (sotsiaalpedagoog, psühholoog, tugiisik) leidmine - info levitamine igapäevase kohustusest teavitada abivajajast lapsest
<p>4. <u>Elukeskkond on turvaline ja perede heaolu toetav</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - KOV-i tegevus laste heaolu tagamisel on läbimõeldud ja laste huvidest lähtuv - Lastele on tagatud turvaline elukeskkond (nt asutused ja avalik ruum on tervislikud ja turvalised, loodud on võimalused erivajadustega inimestele) 	<ul style="list-style-type: none"> - laste ja perede heaolu tagamiseks ettenähtud tegevuste mõju hindamise mehhanismi väljatöötamine - kultuuriürituste mitmekesisuse tõstmine - liikumispuudega isikute ligipääsu parandamine avalikele asutustele - linna alkoholipoliitika väljatöötamine - linna staadion ehitamine - toimiva rannavalve korraldamine
<p>5. <u>Laste ja perede heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Laste ja perede heaolu tagamisega tegelevad kvalifitseeritud spetsialistid - Ennetustegevust ja laste ja perede jälgimist toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku - Erinevate valdkondade esindajate vahel toimub juhtumipõhine koostöö 	<ul style="list-style-type: none"> - sotsiaalpedagoogi ja eripedagoogi leidmine KOV-i - asutuste ja KOV-ide vahelise koostöö tugevdamine ennetustegevuse raames - asutuste ja KOV-ide vahelise juhtumipõhise koostöö tugevdamine

7. Rakendusplaan aastateks 2016-2021

Tegevuste põhjal on viie eesmärgi lõikes välja töötatud rakendusplaan aastateks 2016-2021, mis on esitatud alljärgnevalt. Punasega on märgitud kõrge prioriteediga tegevused (kriitilised, teistest olulisemad, millega tuleb kindlasti edasi tegeleda), kollasega keskmise prioriteediga tegevused ning rohelisega madala prioriteediga tegevused, mille mõju laste ja perede heaolu kasvule on väike.

Tabel 5. Rakendusplaan aastateks 2016-2021.

Kavandatavad tegevused (eesmärgi osas)	Vastutaja + kaasvastutajad	Tähtaeg/ Ajavahemik	Eeldatav eelarve, rahastamine
E1 Lastele ja peredele on loodud ennetustegevuste ja varase märkamise toimiv süsteem			
Nõustamisteenuste arendamine ja neid pakkuvate MTÜ-de kaasamine	<u>sotsiaalvaldkonna abi-linnapea</u> , sotsiaaltöötajad, esmatasandi tervisekeskuse arendaja	2018	2000
Nõustamisteenuste alaste projektide koostamine sh neis koostööpartnerina osalemine (Nt Tugila kuni aastani 2018)	noortekeskuse juhataja, arendus- ja keskkonnainõunik, kooli direktor	2016-2021	2000
Vanemlike oskuste hindamise instrumendi väljatöötamine	<u>lastekaitsetöötaja</u> , sotsiaaltöötaja	2017	palgafond
Vanemlike oskuste hindamine	<u>lastekaitsetöötaja</u> , sotsiaaltöötaja	2017-2021	palgafond
Vanemlust toetavate koolituste korraldamine	<u>sotsiaalvaldkonna abi-linnapea</u> , lastekaitsetöötaja, lasteaia ja kooli direktorid	2017-2021	2000
E2 Lastele on tagatud mitmekülgsed arengut toetavad tingimused			
Noorte osaluskoogu loomine	<u>sotsiaalvaldkonna abi-linnapea</u> , kooli direktor ja huvijuht, noortekeskuse juhataja	2017	-
Konkursside korraldamine kvalifitseeritud spetsialistide - sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog, tugiisik leidmiseks	<u>sotsiaalvaldkonna abi-linnapea</u> , kooli direktor, sotsiaaltöötaja, lastekaitsetöötaja,	pidev	palgafond
E3 Loodud on võimalused laste ja perede sotsiaalse kaitstuse tagamiseks ja probleemidega tegelemiseks			
Laste ja perede heaolu soodustavate (sh laste elutingimuste parandamiseks) projektide koostamine ja esitamine	<u>arendus- ja keskkonnainõunik</u> , lastekaitsetöötaja, sotsiaaltöötaja	2016-2021	3000
Konkursside korraldamine kvalifitseeritud spetsialistide leidmiseks vt eesmärk 2.			
Kohaliku lehe vahendusel elanike teavitamine igapäevase tegevusest	<u>lastekaitsetöötaja</u> , sotsiaalvaldkonna abi-linnapea	2016	lehe väljaandmise eelarvelised vahendid

abivajavast lapsest			
E4 Elukeskkond on turvaline ja perede heaolu toetav			
Laste ja perede heaolu tagamiseks ettenähtud tegevuste mõju hindamise mehhanismi väljatöötamine	<u>lastekaitsetöötaja</u> , sotsiaaltöötaja, sotsiaalvaldkonna abilinnapea	2017	palgafond
Kultuuriürituste mitmekesisuse tõstmine	Kultuurikoda, volikogu kultuurivaldkonna komisjon, SA Loksa Kultuur	2017	2 000
Loksa Linnavalitsuse, raamatukogu ja noortekeskuse hoonetele liikumispuudega isikutele juurdepääsu tagamine	<u>majandus- ja kommunaalvaldkonna abilinnapea</u> , noortekeskuse juhataja, raamatukogu direktor	2017	6 000
Linna alkoholipoliitika väljatöötamine		2017	-
Lastekaitse- ja sotsiaaltöötajate täiendkoolitamine tegelemaks alkoholiprobleemidega peredega	<u>sotsiaalvaldkonna abilinnapea</u> , lastekaitsetöötaja, sotsiaaltöötaja	2017	400
Projektitaotluse esitamine ja hanke korraldamine linna staadioni ehitamiseks	<u>majandus- ja kommunaalvaldkonna abilinnapea</u> , linnaarhitekt-ehitusnõunik, arendus- ja keskkonnanõunik	2017-2019	475 000
Konkursi korraldamine rannahaldaja leidmiseks sh toimiva rannavalve korraldamiseks	<u>majandus- ja kommunaalvaldkonna abilinnapea</u> , arendus- ja keskkonnanõunik	2017-2021	-
E5 Laste ja perede heaolu tagamine toimub kvalifitseeritud spetsialistide poolt ja erinevate valdkondade koostöös			
Konkursside korraldamine kvalifitseeritud spetsialistide leidmiseks vt eesmärk 2.			
Lastekaitsetöötaja koolitamine vastamaks seaduses esitatud nõuetele (sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerimisega lastekaitsele)	<u>lastekaitsetöötaja</u>	2021	2000
Sotsiaaltöötaja koolitamine vastamaks seaduses esitatud nõuetele (erialase ettevalmistusega kõrgharidus)	<u>sotsiaaltöötaja</u>	2021	5000
Lastekaitsetöötaja ja sotsiaaltöötaja täiendkoolitamine	<u>lastekaitsetöötaja</u> , <u>sotsiaaltöötaja</u>	2017-2021	2000
Asutuste ja KOV-ide vahelise koostöö tugevdamine ennetustegevuse raames - koostöö kooli, lasteaia ja noortekeskusega	<u>sotsiaalvaldkonna abilinnapea</u> , lastekaitsetöötaja, sotsiaaltöötaja, kooli ja lasteaia direktorid ja	2016-2021	-

<p>(varajane märkamine)</p> <ul style="list-style-type: none"> - koostöö naaberoma-valitsustega (varajane märkamine) - koostöö maavalitsuse ja SKA-ga (konsultantsiooni saamine) - koostöö politseiga (ennetustegevusega seotud üritused lasteaia ja koolis) - koostöö Töötukassaga (ruumide pakkumine projekti läbiviimiseks) - koostöö Tervise Arengu Instituudiga (kampaaniate propageerimine) - koostöö Ohvriabiga (ruumide pakkumine kriisiabiks) - koostöö Toidupangaga (abi viimine abivajajateni) 	<p>töötajad, noortekeskuse juhataja, politsei</p>		
<p>asutuste ja KOV-ide vahelise juhtumipõhise koostöö tugevdamine</p>	<p><u>sotsiaalvaldkonna abi-linnapea,</u> lastekaitsetöötaja, sotsiaaltöötaja, kooli ja lasteaia direktorid ja töötajad, noortekeskuse juhataja, politsei</p>	<p>pidev</p>	<p>-</p>

8. Arengukava elluviimisega seotud riskid ja nende maandamine

Laste ja perede arengukava täitmise riskid lähtuvad Loksa linna sise- ja väliskeskkonnast tulenevate asjaolude arengust, mis võivad märkimisväärselt mõjutada käesolevas arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamist ja rakendusplaani edukat täitmist. Olulisemad riskid, mille maandamisele tuleb arengukava täitmisel tähelepanu pöörata, on järgmised:

Poliitilised riskid

Haldusreform, valitsevad poliitilised erimeelsused, poliitikate killustatus, ümberkorraldused riiklikus seadusandluses, statistika korralduses või kokkulepitud tegevuste välisrahastamise võimalustes.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks: avalik ja avameelne dialoog, ametiasutuse tegevuse läbipaistvuse tagamine, usaldusväärsete statistiliste andmete kasutamine, töötajate motiveerimine, koostöö edendamine, arengupoliitikate kooskõlastatud ja koordineeritud elluviimine.

Sotsiaalsed riskid

Leibkondade majandusliku olukorra halvenemine, töötuse kasv, riskirühmade arvu kasv, tõrjutus, teenuse hinna kallinemine.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks: ennetustegevus, juhtumipõhine abi osutamine, vajaduspõhised ja kiiresti kättesaadavad avalikud teenused/tooted, koostöö kogukondadega, abivajajate psühholoogiline nõustamine.

Finantsmajanduslikud riskid

Majanduskasvu aeglustumine, tööpuuduse suurenemine, laste ja perede elujärje halvenemine, rahaliste vahendite alalaekumine KOV eelarvesse, ühe-aastase eelarve koostamise piiratus, linna eelarvestrategiast mittekinnipidamine, teenuste/toodete hinnatõus, keskvalitsuse ja Euroopa Liidu struktuurifondide poolne planeeritud väiksem rahastus projektidele.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks: strateegilise planeerimise alase tegevuse tõhustamine, paindlik finantsjuhtimine, ressursside säästlik kasutamine, reserve seadmine, avalikele teenustele miinimumnõuete seadmine, finantsmudelite koostamine, erinevate finantseerimisallikate kasutamine, projektitaotluste põhjalik ettevalmistamine, regulaarsed kohtumised keskvalitsuse rahandusalaste spetsialistide ja poliitikakujundajatega.

Institutsionaalsed riskid

Vajakajäämised omavalitsuse haldussuutlikkuses, pikaajalise strateegilise vaate puudumine, vajakajäämised ametnike kompetentsis, pidev ametnike vahetus, suutmatus palgata vajaliku kvalifikatsiooniga spetsialiste, arengukavas kavandatud otsuste pidev muutmine, poliitiline võimuvõitlus, juhtimise ebastabiilsus, KOV-i enesekesksus, tagaplaanile surutud kliendivaade, abiosutajate puudulik koostöö.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks: KOV töötajate kompetentsi tõstmine, koolitamine, strateegilise juhtimise olulisuse kasvatamine, organisatsioonikultuuri arendamine, kliendikesksuse ja abi tõhususe suurendamine, varajase probleemide märkamise tähtsustamine, abivajajale parima lahenduse pakkumine, abiosutajate vahelise koostöö parandamine, kokkulepetest kinnipidamine, sotsiaalpoliitika järjekindel elluviimine, arenguprotsesside seire.

9. Arengukava uuendamine

Arengukava täitmise seire toimub kord aastas ja selle eest vastutab valitsus. Selle käigus uuendatakse laste ja pere heaolu profiil ja koostatakse kirjalik ülevaade arengukava elluviimise tulemustest koos hinnanguga arengukava täitmise edukusele. Ühtlasi ajakohastatakse arengukava rakendusplaani vähemalt järgmise aasta ja sellele järgneva kolme aasta kohta. Seire tulemused koos ettepanekutega rakendusplaani osas esitatakse volikogule hiljemalt iga aasta augustis, eesmärgiga viia vajalikud muudatused arengukavas kooskõlla kohaliku omavalitsuse arengukava ja eelarvestrateegia võimalustega. Arengukava pannakse avalikule väljapanekule vastavalt omavalitsuses kehtivale avalike dokumentide menetlemise korrale, et tagada avalikustamise kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamine ja soovi korral ettepanekute esitamine arengukavasse. Laste ja pere arengukava uuendatakse koos kohaliku omavalitsuse arengukava ja eelarvestrateegiaga hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks.

Arengukava ja selle menetlemise kohta käivad dokumendid avaldatakse kohaliku omavalitsuse veebilehel seitsme tööpäeva jooksul alates arengukava vastuvõtmisest volikogus.

KASUTATUD MATERJALID

Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV0282 (rahvaarv vanuserühmade kaupa 01.01 seisuga)

Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV06 (aasta keskmine rahvaarv).

Loksa Linnavolikogu 09.02.2012 määrus nr 1 „Loksa linna arengukava aastani 2019“ RT IV, 08.10.2015, 28.

Loksa Linnavolikogu 03.05.2011 määrus nr 15 „Loksa linna terviseprofili ja tegevuskava aastateks 2011-2015 kinnitamine“ RT IV, 31.08.2012, 26.

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE (märts 2015). Esmatasandi tervishoiuteenuste geograafilise kättesaadavuse vajaduse hindamine ja esmatasandi tervishoiuteenuste optimaalse korralduse mudeli loomine. Territoriaalne rahvastikuprognos KOV-üksuste lõikes aastateks 2020 ja 2030.